

Výzkumné terénní víkendy Moravského ornitologického spolku v letech 2011–2013

*Field weekend camps organized by Moravian Ornithological Society in 2011–2013*Jaroslav Koleček ^{1,2)}, Martin Vymazal ^{1,3)}, Daniel Křenek ⁴⁾, Kateřina Ševčíková ¹⁾ & Petr Šaj ⁵⁾¹⁾ Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO, Bezručova 10, 750 02 Přerov²⁾ Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Květná 8, CZ-60365, Brno³⁾ Ornitologická stanice Muzea Komenského, Bezručova 10, 750 02 Přerov⁴⁾ Bystřice nad Olší 1110, 739 95 Bystřice nad Olší⁵⁾ Správa CHKO Jeseníky, Šumperská 93, 790 01 Jeseník

Koleček J., Vymazal M., Křenek D., Ševčíková K. & Šaj P. 2013: Výzkumné terénní víkendy Moravského ornitologického spolku v letech 2011–2013 / *Field weekend camps organized by Moravian Ornithological Society in 2011–2013*. Zprávy MOS 71: 80–85.

Od roku 2011 pořádá Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO „Výzkumné terénní víkendy“ (VTV) zaměřené na monitoring a mapování hnízdního rozšíření ptáků zejména v méně ornitologicky prozkoumaných územích. Důležitou součástí akcí je setkání ornitologů a dalších zájemců o ptáky. V roce 2011 se VTV konal v Ptačí oblasti Hostýnské vrchy. Celkem 29 účastníků zde mělo příležitost pozorovat 46 druhů ptáků. V roce 2012 pozorovalo 15 účastníků celkem 74 druhů ptáků v PO Beskydy. V roce 2013 proběhl VTV v PO Jeseníky za účasti 11 ornitologů, kteří pozorovali celkem 57 druhů ptáků. Mezi zajímavější na akcích pozorované druhy patřil jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*), orlovec říční (*Pandion haliaetus*), chrástal polní (*Crex crex*), holub doupňák (*Columba oenas*), puštík bělavý (*Strix uralensis*), sýc rousný (*Aegolius funereus*), strakapoud bělohřbetý (*Dendrocopos leucotos*), datlík tříprstý (*Picooides tridactylus*), linduška horská (*Anthus spinoletta*), lejsek malý (*Ficedula parva*), kos horský (*Turdus torquatus*) a hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*).

Since 2011 the Moravian Ornithological Society – Central-Moravian Branch of the CSO – has organized weekend field camps focused on bird monitoring and breeding bird occurrence mapping, particularly in lesser known areas of the country. Besides it, the opportunity for ornithologists and birdwatchers to get together is a main aim of these events. In 2011, a camp took place in the Hostýnské vrchy Mts., where 29 participants observed 46 bird species. In 2012, 15 participants observed 74 bird species in the Beskydy Mts. Finally, 57 bird species were recorded in the Jeseníky Mts. in 2013, where 11 people took part. The occurrence of Hazel Grouse, Osprey, Corncrake, Stock Dove, Ural Owl, Tengmalm's Owl, White-backed Woodpecker, Eurasian Three-toed Woodpecker, Water Pipit, Red-breasted Flycatcher, Ring Ouzel and Common Rosefinch, rank amongst the most interesting records.

Keywords: weekend field camps, birds, breeding, monitoring, mountains.

Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO – pořádá od roku 2011 každoročně Výzkumný terénní víkend (VTV). Hlavním cílem této akce je rozšíření znalostí o hnízdním výskytu ptáků zejména v méně prozkoumaných lokalitách nebo spolupráce při monitoringu v ptačích oblastech (PO). Významnou součástí akcí je i samotné setkání ornitologů a dalších zájemců o ptáky.

HOSTÝNSKÉ VRCHY 2011**Charakteristika území**

PO Hostýnské vrchy zaujímá severní část stejnojmenného pohoří patřícího k vnější části karpatského oblouku. Naprostou většinu území (téměř 94%) pokrývají lesy, které se místy střídají s loukami, pastvinami, vodními toky a sídly. Lesní

porosty jsou ze 70% jehličnaté s převahou smrkových monokultur, které na většině území nahradily původní bukové a jedlobukové lesy. Tyto původní zachovalé porosty tvoří 4% všech lesních porostů. Bukové porosty jsou zastoupeny zhruba 30%. Předmětem ochrany této PO jsou populace strakapouda bělohřbetého a lejska malého a jejich biotopy. Rozloha PO je 5177 ha (395–865 m n. m.). Nachází se ve Zlínském kraji, souřadnice středu oblasti jsou 49°23'1.423"N, 17°45'54.938"E.

Dosavadní výzkumy

V literatuře chybí podrobnější zhodnocení významu tohoto území. Jednotlivé zprávy o rozšíření strakapoudů bělohřbetých přináší KRA TOCHVÍL (1994), LUČAN (2000) a nejnověji VYMAZAL (2013). Mapováním výskytu datlíků tříprstých v území se zabývá VYMAZAL (2011), čápů černých (*Ciconia nigra*) a včelojedů lesních (*Pernis apivorus*) VERMOUZEK (2008), a na pravou míru uvádí údajné hnízdění orlů křiklavých (*Aquila pomarina*) MRLÍK (2003). Vybraná zajímavá pozorování publikoval PAVELKA (1993), poznámku o hnízdění kosů horských na Hostýně zmiňují SIMON & ZATLOUKAL (1985). Na počátku devadesátých let minulého století byly snahy o plošný průzkum avifauny Hostýnských vrchů (ŠÁLEK 1992), výsledky sčítání ale nebyly nikdy podrobně publikovány. Pouze krátkou zprávu o výsledcích tohoto sčítání podávají MOŠTĚK & ŠÁLEK (1992). Nejuceleněji tak vypovídají o místní avifauně POLČÁK & KRATOCHVÍL (2002). Výsledky monitoringu předmětů ochrany (strakapoud bělohřbetý a lejska malý) přináší HORA et al. (2010).

Popis akce

Cílem akce, která se konala 1–3. 4. 2011, bylo především mapování aktuálního výskytu zajímavějších druhů ptáků v ptačí oblasti. V průběhu pátečního odpoledne a večera se ubytovaní účastníci sešli na Holubově chatě pod vrcholem Kelčského Javorníku. Následoval společný večer, při kterém organizátoři seznámili přítomné s programem dalších dní, ornitologickými zajímavostmi ptačí oblasti,

projektem na ochranu doupných stromů a metodikou monitoringu šplhavců, především strakapoudů bělohřbetých. Večer účastníci zakončili promítáním fotografií ze zahraničních výprav za ptáky. Část účastníků stihla ještě v podvečer prozkoumat okolí chaty a večer se věnovat monitoringu sov. V sobotu se účastníci rozdělili do čtyř skupin, které od rána prozkoumávaly určená území (Kelčský Javorník, Černava, Obrňany a další). Všechny skupiny pozorovaly strakapoudy bělohřbeté, podařilo se rovněž potvrdit výskyt datlíků tříprstých a objevit jejich novou lokalitu. Z dalších vzácnějších druhů účastníci akce zdokumentovali výskyt žluny šedé (*Picus canus*), holubů doupnáků (mj. páříci se pár) nebo kosů horských. Během večerního akustického mapování výskytu sov účastníci zaznamenali výskyt několika puštíků obecných (*Strix aluco*) a kalouse ušatého (*Asio otus*). Vyměňování zážitků a promítání fotografií program dne zakončilo. Během neděle se podařilo zaznamenat pouze výskyt kroužícího páru čápů černých nebo pářících se strakapoudů bělohřbetých poblíž místa ubytování. Součástí akce byl odchyt a kroužkování několika druhů ptáků v lese v blízkosti chaty (pěvuška modrá *Prunella modularis*, sýkora koňadra *Parus major*, sýkora uhelníček *Periparus ater* a červenka obecná *Erithacus rubicola*). Zájemci si mohli rovněž zakoupit ornitologickou literaturu nebo vybrat některé z nabízených informačních materiálů.

Hlavním výsledkem akce je potvrzení 10 hnízdních teritorií strakapoudů bělohřbetých a dvou teritorií datlíků tříprstých. Celkově mohlo 29 účastníků pozorovat 46 druhů ptáků.

BESKYDY 2012

Charakteristika území

Ptačí oblast se rozkládá na rozloze 41702 ha (360–1323 m n. m.) a zahrnuje severní a východní část CHKO Beskydy. Beskydy jsou pokryté ze 70% lesními porosty, zbývající území připadá na obce a zemědělskou krajinu. V ptačí oblasti převažují porosty s dominancí smrku a jeho monokultur.

Významnou část však tvoří bučiny a jedlobučiny, z nichž nejceňnější porosty pralesovitého charakteru jsou chráněny v maloplošných chráněných územích (MZCHŮ). Kolem nejvyšších vrcholů se dochovaly i zbytky původních horských smrčín. Předmětem ochrany je celem 10 druhů ptáků vázaných především na staré porosty pralesovitého charakteru (HORA et al. 2010).

Dosavadní výzkumy

Nejstarší údaje pocházejí z II. poloviny 19. století, kdy v Beskydách působili zejména tehdejší preparátoři, kteří kromě vlastních pozorování získávali data i o střelených a uhynulých ptácích (TALSKÝ, SCHWAB – viz HUDEC et al. 1966). Ve 20. století bylo území spíše nesystematicky navštěvováno různými ornitology a nejvíce prací pochází z oblasti Smrku a Mionší (HONZA 1983; KONĎELKA 1988; POLÁŠEK & FORAL 1989; ČAPEK 1991, 1994; PAVELKA 1997). Intenzivní průzkumy začaly probíhat teprve v současnosti formou inventarizačních průzkumů ve stávajících i navrhovaných MZCHŮ. KŘENEK (2006) a KRUPA & JŮZOVÁ (2006) se zabývají zhodnocením výskytu, popisem biotopů, vymezením jádrových území a navržením ochrannářských opatření u druhů, které jsou předmětem ochrany v PO. Od roku 2005 probíhá pravidelný monitoring druhů, které jsou předměty ochrany a také další doplňující průzkumy (HORA et al. 2010)

Popis akce

Ve dnech 25–27. 5. 2012 se VTV konal v jádru ptačí oblasti, spoluorganizátorem byla Slezská ornitologická společnost. Cílem akce bylo mapování vzácných druhů ptáků v masívu Lysé hory a jejího okolí. Ubytování celkem 15 lidí včetně několika účastníků ze Slovenska a Polska bylo zajištěno na ekologické farmě v Muchovicích pod Lysou horou mezi pralesovitými porosty národní přírodní rezervace (NPR) Mazák a přírodní rezervace (PR) Mazácký Grúnik. Páteční program začal krátkou odpolední vycházkou spojenou s odchyttem a kroužkováním ptáků (pěnice černohlavá *Sylvia atricapilla*, králíček obecný *Regu-*

lus regulus) a večerní přednáškou o ptačích oblastech Beskydy a Horní Vsacko. Po jejím skončení se v pozdních večerních hodinách někteří účastníci neúspěšně pokusili o odchyt chřástala polního v nedaleké Ostravici. V sobotu brzy ráno osm zkušenějších účastníků vyzkoušelo srovnat vlastní výsledky bodového sčítání ptáků s výsledky ostatních kolegů. Bodový transekt kromě prvního bodu procházel lesními porosty a obsahoval osm cvičných bodů. Na každém bodu byly ve výsledcích sčítatelů zjištěny rozdíly v početnosti alespoň u jednoho druhu. Na některých bodech byly i menší rozdíly ve zjištěných druzích, přičemž většinou některý sčítatel zaregistroval druh, který ostatní nebo většina sčítatelů nezachytila. Jednalo se zpravidla o 1–2 druhy na bodu. Po ukončení bodového sčítání byly vytvořeny skupiny, které procházely oblastí s výskytem ornitologicky hodnotných lesních porostů. Jedna skupina se zaměřila na kontrolu budek pro puštíka bělavého a kontrolu hnízd čápa černého mimo oblast Lysé hory. Pro ty, kteří vzácnější druhy během sobotního mapování neměli možnost pozorovat, proběhla v neděli menší exkurze do okolí na lokality s již zjištěnými výskyty těchto druhů. Pět účastníků se v neděli odpoledne vypravilo ještě na kontrolu hnízdišť tuňků obecných (*Lanius collurio*) v okolí Frenštátu pod Radhoštěm. Celkem bylo v průběhu akce pozorováno 74 druhů ptáků. Mapování prokázalo i přes příznivé počasí významný meziroční pokles početnosti některých druhů. Celkově byly zjištěny pouze čtyři zpívající samci lejska malého, z toho dva samce (stáří +2K) se podařilo odchytit a okroužkovat. Jen v masívu Lysé hory se však početnost lejska malého v jiných letech ve stejném období dlouhodobě pohybuje kolem 10–15 párů. Nápadný úbytek byl zaznamenán i u lejska bělokřehého (*Ficedula albicollis*), kdy bylo zjištěno pouhých šest zpívajících samců. Nižší početnost byla zjištěna i u strakapouda bělohřbetého. Z osmi známých lokalit jsme jej pozorovali jen na čtyřech, z toho tři byly na Lysé hoře a jedna v masívu Čertova Mlýna. Rovněž na jedné ze tří známých lokalit datlíka tříprstého se podařilo prokázat přítomnost 1 páru. Velmi nízká početnost byla zaznamenána u kosa horského, kde

byly kolem vrcholu Lysé hory zjištěny 3 páry, přitom početnost v masívu Lysé hory byla v minulých letech odhadována na 20–30 párů. Naopak pozitivním zjištěním byl houkající samec sýce rousného v NPR Mazák, jehož výskyt je v souladu s vyšší početností druhu v oblasti v roce 2012 (KŘENEK in litt.). V PR Mazácký Grúnik byli slyšeli dva houkající samci holuba doupňáka a ozval se i datel černý (*Dryocopus martius*), který se v území vyskytuje pravidelně. Jeden z účastníků zaslechl nad základnou houkajícího samce puštíka bělavého. Puštíka bělavý však neobsadil žádnou ze čtyř kontrolovaných budek. Za ojedinělý lze v Beskydech považovat výskyt orlovce říčního přeletujícího nad vrcholem Lysé hory. Někteří z účastníků kolem vrcholu Lysé hory pozorovali také včelojeda lesního. Ten patří v Beskydech k vzácnějším druhům.

I přes nižší početnost zájmových druhů lze akci považovat za vydařenou.

JESENÍKY 2013

Charakteristika území

PO Jeseníky se rozkládá v pohoří Hrubý Jeseník a svou rozlohou 52165 ha (348–1492 m n. m.) zaujímá přibližně 70% území CHKO Jeseníky. Rozprostírá na území dvou krajů (Olomoucký, Moravskoslezský). Reliéf má charakter členité hornatiny s hluboce zaříznutými údolními, které v podhůří přechází v extenzivní louky a pastviny. V nejvyšších polohách se rozprostírá přirozené bezlesí (tzv. hole) s porosty nepůvodní borovice kleče (*Pinus mugo*). Více než ¾ území PO je pokryto lesem. Ve vyšších nadmořských výškách jsou to horské jeřábové smrčiny (místy velmi zachovalé). Vedle několika lokalit se zachovalými bukovými porosty převládají smrkové monokultury. Značná část území je intenzivně využívána pro letní i zimní rekreaci. Předmětem ochrany je zde jeřábek lesní a chrástal polní.

Dosavadní výzkumy

Publikované údaje o avifauně Jeseníků mají z velké části spíše charakter krátké zprávy o pozorování

druhu (např.: SOUČEK 2010) nebo průzkumů menších území (např. VAVŘÍK 2008). Systematičtější výzkum prováděl v Jeseníkách např. BUREŠ (2001, 2002) především na lindušce luční (*Anthus pratensis*) a lindušce horské. Při vyhledávání PO i dalších chráněných území v rámci Jeseníků se vycházelo především z prací BALÁŽ & HAJNÝ (1992, 2002), HAJNÝ & BALÁŽ (1992) a HAJNÝ (1991). V roce 2010 proběhlo na celém území CHKO Jeseníky mapování hnízdního rozšíření ptáků (POPRACH 2010). V následujících letech (2011–2013) bylo toto mapování doplněno s tím, že v posledních dvou hnízdních sezónách byla k monitoringu využita také záznamová zařízení.

Popis akce

Akce se konala 31. 5.–2. 6. 2013 ve spolupráci se Správou CHKO Jeseníky. Ubytování bylo zajištěno nedaleko Vernířovic, ve Středisku ekologické výchovy Švagrov. Akce se zúčastnilo celkem 11 ornitologů a zájemců o ptáky. Páteční program byl zahájen krátkou vycházkou do okolí spojenou s odchyttem a kroužkováním (budniček menší *Phylloscopus collybita*, králíček obecný a sýkora uhelníček). Za stmívání se účastníci přesunuli na louky v okolí Vernířovic, a pokusili se o odchyt chřástala polního. Z nejméně čtyř volajících samců se podařilo se odchytit a kroužkovat jednoho. Z dalších druhů se v nočních hodinách podařilo v území zaznamenat přítomnost houkajícího puštíka obecného. V sobotu kolem 5 hod. ráno začalo celodenní mapování ptáků. Jedna ze skupin se vydala na vrchol Břidličná, přičemž zkontrolovala smrčinu, ve které hnízdí datlík tříprstý. Datlíky zde však účastníci nezaznamenali. Po kontrole hlavního hřebene následovalo mapování výskytu lejsků malých v přiléhajících bučinách. Druhá skupina účastníků se vydala na Dlouhé stráně a následně přes Malý a Velký Jezerný zpět do Vernířovic. Bohužel již kolem 10. hodiny se začalo kazit počasí a okolo poledne nastal vytrvalý déšť, což negativně ovlivnilo výsledky mapování. Deštivý večer naplnila diskuze nad ochranou ptáků a přírody spo-

jená s promítáním. Vzhledem k deštivému počasí bylo nedělní mapování zahájeno později. Skupiny mapovatelů se vyměnily – opět byly zkontrolovány lokality Dlouhé stráně a okolí Břidličné. Po poledni zbývající účastníci zkontrolovali jednu z bučin přiléhajících k místu ubytování. V blízkosti vodní elektrárny Dlouhé stráně bylo pozorováno několik párů kosů horských, hýlů rudých a lindušek horských. Kosi horští se objevili i ve vrcholových partiích Břidličné. Mezi hojně druhy zde patřila především linduška lesní (*Anthus trivialis*) a linduška luční, pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*), budníček větší (*Phylloscopus trochilus*) a pěvuška modrá. Na svahu této hory byli z porostu vyplašeni dva jeřábci lesní.

Jedním z hlavních cílů akce bylo mapování výskytu lejsků malých, které se bohužel kvůli nepříznivému počasí nezdařilo zrealizovat v plném rozsahu – lejsci tak nebyli zjištěni ani v navrhované rezervaci Špičák. Zaznamenat se tak podařilo pouze 3 páry nedaleko základny Švagrov, kde se vyskytoval i jeden lejsěk bělokrký. Během akce bylo pozorováno celkem 57 druhů ptáků.

PODĚKOVÁNÍ

Za pomoc s organizací akcí děkujeme zejména Tomáši Pospíšilovi a Petru Rejzkovi.

LITERATURA

BALÁŽ P. & HAJNÝ L. 1992: ČR-18 Jeseníky (Chráněná krajinná oblast Jeseníky). Pp. 70–71 a 102–103 in Hora, J., Kaňuch, P. a kol.: Významná ptačí území v Evropě. Československo. Československá sekce ICBP, Praha.

BALÁŽ P. & HAJNÝ L. 2002: 17. Jeseníky. Pp. 17/1–17/4 in Hora, J., Marhoul, P. & Urban, T., eds.: Natura 2000 v České republice. Návrh ptačích oblastí. AOPK ČR, Praha.

BUREŠ S. 2001: Závěrečná zpráva o výsledcích výzkumu lindušek v NPR Praděd za roky 1998–2001. Ornitologická laboratoř PřF UP, Olomouc, *msc.*, 3 pp.

BUREŠ S. 2002: Sledování vlivu antropických faktorů na vybrané druhy ptáků v NPR Praděd se zaměřením na studium modelového druhu lindušku luční. Ornitologická laboratoř PřF UP, Olomouc, *msc.*, 6 pp.

ČAPEK M., 1991: A further nesting of Ural Owl, *Strix uralensis* in Moravskoslezské Beskydy mountains (northern Moravia, Czechoslovakia) Čas. Slezského muzea Opava (A) 40: 89–90

ČAPEK M., 1991: Bird species composition of mountain ecosystems damaged by air pollution. Folia zool, 40: 167–177

ČAPEK M., 1994: Forest decline and dieback effects on mountain birds. Tichodroma, 7: 88–94.

HAJNÝ L. 1991: Monitoring ohrožených druhů ptáků v CHKO Jeseníky. Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, *msc.*, 20 pp.

HAJNÝ L. & BALÁŽ P. 1992: Významné chráněné a ohrožené druhy avifauny v CHKO Jeseníky. Pp. 99–105 in HORA, J., KAŇUCH, P. & kol.: Sbor. Významná ptačí území v České a Slovenské republice, Třeboň, 24.–25. 3. 1992. Československá sekce ICBP, Praha.

HONZA M., 1983: Kvantitativní analýza onitocenóz parku v Jablunkově a pralesa Mionší. Práce SOČ, SZTŠ Český Těšín, 45 pp *msc.*

HORA J., BRINKE T., VOJTĚCHOVSKÁ E., HANZAL V., KUČERA Z., eds. 2010: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastech v letech 2005–2007. AOPK ČR Praha.

HUDEK K., KONDĚLKA D., & NOVOTNÝ I. 1966: Ptactvo Slezska. Slezské muzeum Opava.

KRATOCHVÍL Z. 1994: Strakapoud bělohřbetý v Hostýnských vrších. Moravský ornitolog 2/94: 12–14.

KŘENEK D., 2006: Vymezení jádrových území a navržení přírodě blízkého hospodaření v lesích s ohledem na zachování ptačích druhů jako předmětů ochrany v ptačích oblastech Beskydy a Horní Vsačko – studie, dep in CHKO Beskydy.

KRUPA M. & JŮZOVÁ M., 2006: Přírodě blízké hospodaření v lesích s ohledem na zachování ptačích druhů (tetřev hlušec a jeřábek lesní) jako předmětů ochrany v ptačí oblasti Beskydy. *msc.*, dep. Správa CHKO Beskydy.

KONDĚLKA D., 1988 Seznam ptáků zjištěných v SPP Mionší v Dolní Lomné, okres Frýdek-Místek, v r. 1988. *msc.*, dep. AOPK ČR, Praha.

LUČAN R. 2000: Výrazné snížení početnosti strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) v roce 1999 v Hostýnských vrších. Zprávy ČSO 50: 32.

- MOŠTĚK J. & ŠÁLEK P. 1992: Kvalitativní a semikvantitativní výzkum avifauny Hostýnských hor. *Moravský ornitolog* 4/92: 27–28.
- MRLÍK V. 2003: Poznámky k historickému hnízdění orla křiklavého (*Aquila pomarina*) v Hostýnských vrších. *Crex* 21: 84–87.
- PAVELKA K. 1993: Ornitologické zajímavosti z Hostýnských vrchů. Zpravodaj Okresního vlastivědného muzea ve Vsetíně 1993: 31–41.
- PAVELKA K. 1977: Kvantitativní poměry ornitocenóz přírodních smrčín v NPR Radhošť a NPR Kněhyně-Čertův mlýn. Zpráva o výsledcích výzkumu v letech 1994–1996. Dep. AOPK ČR, Praha a Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm, msc. 3 pp.
- POLÁŠEK Z. & FORAL M. 1989: Předběžná zpráva z ornitologického a herpetologického průzkumu SPR Mionší v Moravskoslezských Beskydech. *Acrocephalus* 11: 33–35.
- POLČÁK J. & KRATOCHVÍL Z. 2002: 24. Hostýnské vrchy. Pp. 24/1–24/3 in Hora, J., Marhoul, P. & Urban, T., eds.: *Natura 2000 v České republice. Návrh ptačích oblastí*. AOPK ČR, Praha.
- POPRACH K. 2010: Sýc rousný (*Aegolius funereus*) v CHKO Jeseníky. *Campanula* – Sborník referátů z konference ke 40. výročí CHKO Jeseníky, Karlova Studánka: 87–97.
- SIMON J. & ZATLOUKAL J. 1985: Kos horský (*Turdus torquatus* L.) na Mikulčině vrchu (Bílé Karpaty) a na Hostýně (Hostýnské vrchy). *Zprávy MOS* 1985: 126–127.
- SOUČEK J. 2010: Datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*) v Hrubém Jeseníku. *Sylvia* 46: 157–161.
- ŠÁLEK P. 1992: Avifauna Hostýnských vrchů. *Moravský ornitolog* 1/92: 20.
- VAVŘÍK M. 2008: Ornitologický průzkum navrhované PR Břidličná. *Zprávy MOS* 65–66: 62–74.
- VERMOUZEK Z. 2008: Zpráva o činnosti patronátní skupiny ptačí oblasti Hostýnské vrchy v roce 2006. *Zprávy MOS* 65–66: 112–113.
- VYMAZAL M. 2011: Výskyt datlíků tříprstých (*Picoides tridactylus*) v Hostýnských vrších. *Zprávy MOS* 69: 46–51.
- VYMAZAL M. 2013: Habitatové nároky strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) v Hostýnských vrších. Diplomová práce, Katedra ekologie a životního prostředí PŘF Univerzity Palackého v Olomouci.